

Łucja Litwowa
Maria Wrzoskova
(Warszawa)

MATERIAŁY ADAMA CHEŁMOŃSKIEGO
(1890-1959)
(III-105)

Adam Chełmoński urodził się 28 marca 1890 r. w Warszawie, jako syn Adama i Marii z Kudelskich. Ojciec był znanym, warszawskim lekarzem. Po złożeniu egzaminu maturalnego jako ekstern w Warszawie, wstąpił na Wydział Prawa Uniwersytetu Petersburskiego. Dyplom I stopnia ukończenia studiów uzyskał w 1913 r. na podstawie pracy *Nabycie ruchomości od niewłaściciela*. Celem uzupełnienia studiów prawnych w zakresie prawa cywilnego wyjechał do Francji, gdzie przez rok studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Paryskiego.

Pracę zawodową rozpoczął w Sądzie Okręgowym w Warszawie, następnie w Kancelarii Departamentu Cywilnego Senatu jako aplikant. W 1917 r. został radcą prawnym rosyjskiego Ministerstwa Apropowizacji, a w 1918 r. referentem prawnym w Przedstawicielstwie Polskim, początkowo w Piotrogradzie, potem w Moskwie.

Do kraju wrócił na początku 1919 r. i podjął pracę zawodową jako radca prawny w Urzędzie Elektryfikacyjnym, następnie w Ministerstwie Przemysłu i Handlu oraz Izbie Przemysłowo-Handlowej. W 1920 r. odbył służbę wojskową pełniąc funkcje oficera Korpusu Sądowego w randze porucznika. Od 1922 r. przeszedł do pracy naukowej na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. W charakterze zastępcy profesora prowadził wykłady z prawa handlowego, prawa cywilnego i prawa gospodarczego. W 1929 r. został habilitowany na tejże uczelni na podstawie pracy *Rejestr handlowy na tle dekretu z 7 lutego 1919 r.* W 1931 r. uzyskał nominację na profesora nadzwyczajnego prawa handlowego i wekslowego.

Równocześnie z pracą naukową i dydaktyczną brał czynny udział w praktyce życia gospodarczego i zawodowego. Wpisany na listę adwokacką w 1919 r. prowadził w Warszawie praktykę adwokacką do wybuchu II wojny światowej. Pełnił funkcję radcy prawnego Banku Polskiego, był członkiem Rady Adwokackiej w Warszawie w latach 1924-1935 a także jej prodziekanem i dziekanem. W latach 1932-1937 był redaktorem naczelnym pisma prawniczego „Palestra”. Włączył się także do życia politycznego i przez jedną kadencję w latach 1922-1926 był posłem na Sejm. W 1937 r. powołany został na stanowisko Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, który to urząd piastował do września 1939 r. Jak członek Komisji Kodyfikacyjnej był autorem wielu projektów z zakresu ustawodawstwa gospodarczego.

W czasie II wojny światowej był internowany w Rumunii, do Polski wrócił we wrześniu 1945 r. Osiedlił się w Warszawie i aktywnie włączył się do pracy nad odbudową gospodarczą kraju. Pełnił funkcję doradcy prawno-ekonomicznego przy Ministerstwie Apropowizacji i Handlu, następnie Przemysłu i Handlu. Był również konsultantem w Centralnym Urzędzie Planowania. Mimo, że w 1947 r. przeniósł się do Wrocławia, nadal utrzymywał współpracę z centralnymi urzędami w stolicy. Był członkiem różnych zespołów i komisji przygotowujących akta normatywne z zakresu życia gospodarczego, m.in. jako członek Komisji Kodyfikacyjnej uczestniczył w pracach nad kodeksem prawa cywilnego, współpracował też z Główną Komisją Arbitrażową.

Pracę naukową i dydaktyczną podjął w 1946 r., po uzyskaniu nominacji na profesora zwyczajnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego z zakresu prawa handlowego i wekslowego. W Wyższej Szkole Handlowej a następnie po jej reorganizacji w Wyższej Szkole Ekonomicznej prowadził wykłady z encyklopedii prawa i

prawa cywilnego. W czerwcu 1959 r. wybrany został rektorem tej uczelni, stanowiska tego nie zdążył objąć. Zmarł bowiem nagle 16 sierpnia tego roku.

Praca naukowa Adama Chełmońskiego w ostatnim okresie jego życia koncentrowała się głównie na problematyce przedsiębiorstwa socjalistycznego. Tematowi temu poświęcone były artykuły: *Podstawy prawne polskiej gospodarki energetycznej* ogłoszone w 1948 r. i *Prawna organizacja przedsiębiorstw* ogłoszona w 1950 r. W latach 1952-1953 brał udział w przygotowaniu na sesję naukową poświęconą Konstytucji PRL zespołowego opracowania p.t. *Własność społeczna w świetle Konstytucji PRL*. W ostatnich latach swojego życia pracował nad większą rozprawą monograficzną p.t. *Ustrój prawny przedsiębiorstw państwowych*. Po powołaniu Polskiej Akademii Nauk współpracował z Instytutem Nauk Prawnych oraz Komitetem Nauk Prawnych. Przed I Kongresem Nauki Polskiej organizował przedsesyjną konferencję poświęconą projektowi nowego kodeksu cywilnego.

Oddawał się również pracy społecznej na terenie Wrocławia. Był członkiem Rady Naukowo-Ekonomicznej przy Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego m. Wrocławia, członkiem Zrzeszenia Prawników Demokratów, członkiem władz Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, należał do władz Klubu Demokratycznej Profesury. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Przed 1939 r. odznaczony był Krzyżem Oficerskim Orderu Polonia Restituta.

Materiały Adama Chełmońskiego zakupiło Archiwum Polskiej Akademii Nauk od syna Adama w styczniu 1963 r. Rozmiary spuścizny wynoszą ok. 1,1 mb., co po uporządkowaniu stanowi 77 jednostek. Spuścizna obejmuje materiały za lata 1946-1959, nie jest więc kompletna nie zawiera bowiem akt za okres do 1945 r. Również akta przekazane do Archiwum PAN nie stanowią całości, szczególnie fragmentaryczne są akta biograficzne i korespondencja. Akta biograficzne uzupełnione zostały kserokopiami dokumentów znajdujących się w teczce personalnej Adama Chełmońskiego przechowywanej w Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego.

Spuścizna uporządkowana została w 1985 r. przez Łucję Litwową przy współudziale Marii Wrzosowej.

W trakcie porządkowania materiały podzielono na 4 grupy: najobszerniejsza ilościowo jest grupa I obejmująca materiały twórczości naukowej oraz grupa II zawierająca materiały działalności organizacyjno-naukowej, dydaktycznej, wydawniczej, zawodowej i społecznej. Obie te grupy zawierają 90% materiałów, dwie pozostałe grupy są bardzo fragmentaryczne. Brak jest grupy V – zawierającej materiały o twórcy spuścizny. Wewnątrz grup jednostki ułożono chronologicznie.

Grupa I – materiały twórczości naukowej podzielone zostały na podgrupy: A – prace, artykuły, referaty, B – wykłady, C – materiały warsztatowe.

Podgrupa A jest stosunkowo obszerna, stanowi bowiem ok. 33% spuścizny. Tematycznie przeważają prace dotyczące badań nad strukturą prawną przedsiębiorstw państwowych. Szczególną uwagę zwraca obszerna, bo składająca się z 13 rozdziałów monografia zatytułowana *Ustrój prawny przedsiębiorstw państwowych*. Zachowany w spuściznie rękopis pracy zawiera 1213 kart, a maszynopis 587 kart. Opracowaniu temu autor poświęcił ostatnie lata swego życia i nie zdążył już wydać go drukiem.

W podgrupie B – wykładów – znajduje się tylko jedna pozycja, w której umieszczono wykłady inauguracyjne wygłoszone przez A. Chełmońskiego w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu w latach 1950-1952. Tematem tych wykładów były następujące zagadnienia: *Gospodarczo-organizacyjna funkcja państwa socjalistycznego* wygłoszony X 1950 r., *Reforma walutowa z dn. 28 X 1950 r.* wygłoszony X 1951 r., *Umowa jako narzędzie socjalistycznej gospodarki planowej* wygłoszony X 1951 r., *Podstawy ustrojowe gospodarki uspołecznionej w Konstytucji PRL* wygłoszony X 1952 r.

Podgrupa C – materiały warsztatowe – obejmuje 3 jednostki, w których zgrupowano bibliografię, notatki, wypisy z literatury obcej i krajowej, odpisy dekretów, uchwał i zarządzeń prawnych z zakresu prawa cywilnego, gospodarczego, finansowego organizacji i struktury prawnej gospodarki społecznej.

Materiały grupy II otwierają akta związane z działalnością organizacyjno-naukową w takich instytucjach jak: Zespół Katedr Prawa Cywilnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego, z Polską Akademią Nauk, a mianowicie z I Kongresem Nauki Polskiej, Instytutem Nauk Prawnych, Komitetem Nauk oraz z Wrocławskim Towarzystwem Naukowym.

Z bardziej interesujących materiałów wymienić należy jednostkę 32 i 35. W jednostce 32 występują materiały związane z sesją naukową zorganizowaną przez Zespół Katedr Prawa Cywilnego Uniwersytetu Wrocławskiego na temat własności społecznej w świetle Konstytucji PRL. Znajduje się tu oprócz tego i uwag do projektu referatu, ostateczny tekst referatu zespołowego, którego współautorem był A. Chełmoński.

Jednostka 35 zawiera interesujące, rękopiśmienne uwagi do projektu *Ustawy o szkołach wyższych i stopniach naukowych*, opracowane w czerwcu 1958 r. przez twórcę spuścizny na zlecenie rektora Uniwersytetu Wrocławskiego.

Działalność dydaktyczną prezentują jednostki związane z zajęciami prowadzonymi przez A. Chełmońskiego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego oraz w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu. Akta te również są niekompletne, większość z nich dotyczy pracy A. Chełmońskiego na Uniwersytecie. Są to regulaminy, programy i plan studiów II stopnia i zaocznych, tematy prac magisterskich, spisy studentów, terminy i wyniki egzaminów, oceny prac doktorskich, habilitacyjnych, opinie w związku z profesorskimi nominacjami. W jednostce 47 zebrane zostały prace seminaryjne i proseminaryjne pisane pod kierunkiem A. Chełmońskiego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego. Ułożone zostały alfabetycznie wg nazwisk studentów.

Działalność wydawniczą A. Chełmońskiego prezentują dwie jednostki mówiące o jego współpracy z Redakcją Wydawnictw Prawniczych PWN oraz z Komisją Redakcyjną Polskiej Bibliografii Prawniczej w latach 1951-1957.

Szeroką rozwiniętą działalność twórcy spuścizny na polu pracy zawodowo-prawniczej w latach 1946-1959 odzwierciedla kilkanaście jednostek. Mówią o współpracy z Centralnym Urzędem Planowania, potem z Polską Komisją Planowania Gospodarczego, z Wojewódzką Komisją Planowania Gospodarczego we Wrocławiu, z Ministerstwem Przemysłu i Handlu, Ministerstwem Skarbu, Główną Komisją Arbitrażową, Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Międzynarodowym Towarzystwem Wiedzy Prawniczej.

Niewątpliwie na uwagę zasługują j.a. 59 i 60. Zawierają one projekty umów w sprawach wynikłych w związku z ogłoszeniem ustawy o nacjonalizacji przemysłu z 3. I. 1946 r.

Udział A. Chełmońskiego w międzynarodowej konferencji w sprawie nacjonalizacji i stosunków prawnych Wschód - Zachód, zorganizowanej w Rzymie w lutym 1958 r., ilustruje j.a. 65. Zawiera ona m.in. listy profesorów Manfreda Zachsa, Stanisława Rozmaryna i profesorów Uniwersytetu Rzymskiego André Bertrand'a i Jean Rivero oraz tekst referatu w języku polskim i francuskim opracowanym na konferencję przez A. Chełmońskiego i Zbigniewa Rzepkę pt. *Nacjonalizacja przedsiębiorstwa w Polsce*.

Podgrupę materiałów związanych z działalnością społeczną prezentują dwie jednostki, jedna wiąże się z organizowaniem kół Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej przy wyższych uczelniach i instytutach naukowych we Wrocławiu. Druga obejmuje przemówienia okolicznościowe wygłaszane przez Adama Chełmońskiego z okazji rocznicowych akademii organizowanych na uczelniach.

Materiały biograficzne reprezentowane w spuściznie są bardzo skąpe. Jednostka 71 powstała dzięki kserokopiom z akt personalnych Profesora nadesłanym przez Archiwum. Jest to: życiorys, ankieta personalna, charakterystyka działalności naukowej opracowana przez prof. Kamila Stefkę w grudniu 1945 r. Inne materiały, które zaliczono do tej grupy dotyczą dokształcania się Adama Chełmońskiego z zakresu ekonomii politycznej i teorii marksistowskiej w latach 1951-1953.

Korespondencja podzielona na wychodzącą i wpływającą ułożona została alfabetycznie wg nazwisk korespondentów. Listów jest kilkadziesiąt i pochodzą z lat 1945-1959. Wśród nadawców spotykamy nazwiska polskich prawników jak: Konstanty Grzybowski, Jan Gwiazdomorski, Jan Wasilkowski, Witold Warkało.

Spuściznę zamyka załącznik, który stanowią 3 obce opracowania.

Zespół otrzymał w Archiwum PAN sygnaturę III-105. Inwentarz obejmuje 77 jednostek i uzupełniony został 5 aneksami.

Źródła i opracowania

1. *Materiały Adama Chełmońskiego*, Archiwum PAN, III-105, j. 71
2. „*Minerwa Polska*”, Archiwum PAN, I-8, p. I
3. St. Łoza-Hoesick: *Bibliografia Prawnicza Polska 1930*
4. Zb. Trybulski: *Bibliografia Prawa Cywilnego, 1945-1957*, Warszawa 1959, ss. 30
5. *Uniwersytet Wrocławski w latach 1945-1955*, Wrocław 1959, k. II
6. *Uniwersytet Wrocławski w latach 1950-1959*, Wrocław 1964, ss. 207
7. *Wielka Encyklopedia Powszechna* t. II s. 397
8. *Wspomnienia pośmiertne* w: „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Wrocławskiego. Prawo” 1960 z. VII (J. Fienna) i 1959 z. X (J. Wiszniewski)

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1-30
A. Prace, artykuły, referaty	1-26
B. Wykłady	27
C. Materiały warsztatowe	28-30
II. Materiały działalności naukowej, dydaktycznej, wydawniczej, zawodowej i społecznej	31-70
A. Działalność organizacyjno-naukowa	31-39
B. Działalność dydaktyczna	40-50
C. Działalność wydawnicza	51-52
D. Działalność zawodowa, prawnicza	53-68
E. Działalność społeczna	69-70
III. Materiały biograficzne	71-74
IV. Korespondencja	75-76
V. Załącznik	77
Aneksy	1-5

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

1. Prace, artykuły, referaty

1. *Materiały w przedmiocie struktury prawnej przedsiębiorstw państwowych*
Referat opracowany dla Ministerstwa Przemysłu i Handlu
1946, masz., l., k. 51

2. *Struktura prawna przedsiębiorstw państwowych i organizacji nadrzędnych w Związku Radzieckim*
Referat opracowany dla Ministerstwa Przemysłu i Handlu
1946, masz., l., k. 27
3. *Prawo cywilne, gospodarcze oraz organizacja przedsiębiorstw państwowych*
Drobne opracowania
1946-1959, rkp., masz., druk., l., k. 131, zob. aneks 1
4. *Prawo gospodarcze*
Artykuł
1948, rkp., l., k. 24
Druk: „Ustawodawstwo Gospodarcze”, r. 1, 1948 nr 1 s. 2-5
5. *Ustawa z 1949 r. o przedsiębiorstwach państwowych*
Wstępny projekt ustawy i projekty późniejszych normatywów
1949, 1950 i 1951, rkp., masz., l., k. 41
6. *Konstytucja ZSSR*
Referat
Po 1949, rkp., l., k. 30, zob. też j. 29
7. *Założenia wstępne struktury prawnej przedsiębiorstw państwowych*
Opracowanie
Ok. 1949, rkp., l., k. 57
8. *Jw.*
Praca – wersja rozszerzona oraz streszczenie i list do redakcji
1950, masz., l., k. 89
Druk: „Państwo i Prawo”, r. 5: 1950, z. 7, s. 32-53; z. 8-9, s. 29-49
9. *A. Ch., J. Wiszniewski: Prawna organizacja przedsiębiorstw*
Referat przygotowany na I Kongres Nauki Polskiej, 3 egz.
1950, masz., l., k. 58
10. *Punkty węzłowe prawa przedsiębiorstw państwowych*
Praca (brak zakończenia)
Po 1951, rkp., l., k. 52
11. *Umowa dostawy w kodeksie cywilnym PRL*
Referat i projekt uzupełnienia ustawy oraz list do Ministerstwa Sprawiedliwości
1953, masz., l., k. 18
12. *Zagadnienia cywilistyczne w radzieckiej literaturze ostatniego czasu*
Artykuł i 2 listy od redakcji
1954, masz., l., k. 28. zob. też j. 29
13. *O znaczeniu zasad ogólnych w normowaniu prawnym gospodarki uspołecznionej*
Artykuł i list do redakcji „Przeglądu Gospodarczego”

- 1956, masz., l., k. 19
14. *Ustrój prawny przedsiębiorstw państwowych*
Praca – rozdz. I-III
1956, rkp., l., k. 218
15. Jw.
Praca – rozdz. IV-VI
1956, rkp., l., k. 232 (od 219 do 450)
16. Jw.
Praca – rozdz. VII-IX
1956, rkp., l., k. 282 (od 451 do 732)
17. Jw.
Praca – rozdz. X i XI
1956, rkp., l., k. 260 (od 733 do 992)
18. Jw.
Praca – rozdz. XII i XIII
1956, rkp., l., k. 221 (od 993 do 1213)
19. Jw.
Praca – rozdz. I-VII
1956, masz., l., k. 215
20. Jw.
Praca- rozdz. VIII-XI
1956, masz., l., k. 229 (od 216 do 444)
21. Jw.
Praca – rozdz. XII i XIII
1956, masz., l., k. 143 (od 445 do 587)
22. Jw.
Praca – fragmenty innej wersji rękopisu
1956, masz., l., k. 160
23. Projekt kodeksu prawa cywilnego
Praca bez początku (brak str. 1-3)
Po 1956, masz., l., k. 74
24. *Udział załogi w zarządzaniu przedsiębiorstwem państwowym a stosunku własnościowe*
Referat i tezy do dyskusji
Po 1957, rkp. i masz., l., k. 27
25. *Prawo gospodarcze*
Artykuł
1959, masz., l., k. 10
26. *Zjednoczenia*

Artykuł
1959, masz., l., k. 27

B. Wykłady

27. Wyższa Szkoła Ekonomiczna we Wrocławiu

Wykłady inauguracyjne

1950-1952, rkp., l., k. 62

C. Materiały warsztatowe

28. Organizacja i struktura prawna gospodarki uspołecznionej

Wypisy z literatury, bibliografia, notatki, wycinki z prasy, odpisy dekretów i innych przepisów

1946-1948, 1950, masz., druk., l., sz., k. 162 + s. 32 + s. 23

29. Ustawodawstwo i struktura gospodarcza Związku Radzieckiego

Wypisy i notatki z literatury radzieckiej

1946-1951, rkp., masz., j. pol., ros., l., k. 71, zob. też j. 6 i 12

30. Prawo cywilne, gospodarcze i finansowe

Bibliografia i wypisy z literatury krajowej i obcej, notatki bibliograficzne, odpisy uchwał i przepisów prawnych

1956-1959, rkp., j. ang., franc., niem., pol., ros., sz., k. 170

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ, DYDAKTYCZNEJ, WYDAWNICZEJ, ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ

A. Działalność organizacyjno-naukowa

31. Kongres Nauki Polskiej – Podsekcja Prawa

Materiały i korespondencja związana z pracami przygotowawczymi do Kongresu m. in. referaty Podsekcji Prawa Cywilnego

1950, rkp., masz. powiel., l., k. 131

32. Uniwersytet Wrocławski, Zespół Katedr Prawa Cywilnego

Materiały związane z sesją naukową prawników na temat własności społecznej w świetle konstytucji PRL. Tezy referatu zespołowego, uwagi i poprawki do tez, tekst referatu współautorstwa A. Ch.

1952-1953, masz., l., k. 238

33. Jw.

Protokół z posiedzenia w dniu 15. maja 1953 r. we Wrocławiu, notatki A. Ch. oraz korespondencja organizacyjna

1953, rkp. i masz., l., k. 32

34. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, Departament Studiów Ekonomicznych

Wytyczne akcji programowej 1952/1953, uwagi A. Ch dotyczące programu zajęć na uczelniach z zakresu zasad prawa cywilnego oraz handlowego państw obcych i encyklopedii prawa oraz korespondencja

1952-1954, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 87

35. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego

Uwagi A. Ch. do projektu ustawy o szkołach wyższych, dekret o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego (z ok. 1949 r.)
1958, rkp., masz., l., k. 45

36. Polska Akademia Nauk, Instytut Nauk Prawnych
Zaproszenia na posiedzenia, materiał w sprawie powołania zespołu obrotu gospodarczego i uwagi A. Ch. w tej sprawie, korespondencja
1954-1959. masz., l., k. 32
37. Polska Akademia Nauk, Komitet Nauk Prawnych
Sesja w sprawie projektu Kodeksu Cywilnego PRL, 8-10 XII 1954 r.
Program, tezy referatów, uwagi do projektu, głosy w dyskusji, notatki A. Ch.
1954-1955, rkp., masz., druk., k. 94
38. Jw.
Protokoły z posiedzeń, sprawozdania z działalności, wypowiedzi A. Ch. na posiedzeniach, korespondencja
1956-1959, masz., masz. powiel., l., k. 131
39. Wrocławskie Towarzystwo Naukowe
Sprawozdania z działalności za okres 1956/1957 i 1958/1959
1956-1959, masz. powiel., l., k. 63

B. Działalność dydaktyczna

40. Ministerstwo Ziem Odzyskanych
Pismo ogólne, program oraz projekt organizacji szkolenia pracowników administracji publicznej Ziem Odzyskanych opracowane przez A. Ch.
1947, masz., l., k. 25
41. Jw.
Materiały dotyczące zorganizowania szkolenia pracowników administracji
1948, rkp. i masz., l., k. 51
42. Uniwersytet Wrocławski, Wydział Prawa
Tematy prac magisterskich i seminaryjnych, listy obecności na seminariach
1947-1948, 1950-1959, rkp., masz., l., k. 88
43. Jw.
Komisja stypendialna. Instrukcje dla Komisji, wykaz przydzielonych stypendiów, notatki A. Ch. z posiedzeń, korespondencja
1950-1952, rkp., masz. powiel., l., k. 30
44. Jw.
Sprawy organizacyjne. Notatki, wykazy pomocniczych sił naukowych oraz korespondencja
1950-1958, masz., rkp., l., k. 25
45. Jw.
Studia II stopnia. Zarządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów II stopnia. Protokół z posiedzenia Prezydium Sekcji Prawnej przy Min. Szkolnictwa Wyższego z 21. II. 1952 r. Program i plan studiów II stopnia na Wydziale Prawa Cywilnego U.W., plan wykładów, lista studentów

- 1952, rkp., masz., powiel., l., k. 64
46. Jw.
Studium zaoczne. Regulamin i przepisy dotyczące studiów zaocznych, program studiów, tematy prac magisterskich, spisy studentów, terminy i wyniki egzaminów 1956-1958, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 58
47. Jw.
Prace seminaryjne i proseminaryjne pisane pod kierunkiem A. Ch.
1956-1958, rkp., masz., l., k. 193, zob. aneks 2
48. Oceny prac i opinie o działalności naukowej
1950-1958, rkp., masz., l., k. 31, zob. aneks 3
49. Wyższa Szkoła Ekonomiczna we Wrocławiu (była Wyższa Szkoła Handlowa)
Korespondencja, sprawy organizacyjne m. in. dotyczące organizacji Zespołu Katedr Ekonomii i biblioteki uczelnianej oraz notatki A. Ch. z konferencji i narad, plany studiów i wykładów, wykazy tematów prac magisterskich
1950-1959, rkp., masz., l., k. 78
50. Uniwersytet Wrocławski, Studenckie Koła Naukowe Prawników przy Wydziale Prawa
Plany pracy i sprawozdania z działalności
1951, masz., l., k. 11

C. Działalność wydawnicza

51. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Redakcja Wydawnictw Prawniczych
Stenogram z posiedzenia Kolegium Naukowego z 12. X. 51 r., uwagi A. Ch. i inne dane dotyczące programu wydawniczego na 1951-1954, korespondencja 1951-1957, masz., l., k. 56
52. Komisja Redakcyjna Polskiej Bibliografii Prawniczej przy Instytucie Nauk Prawnych PAN
Korespondencja, fragmenty I wersji tekstów, propozycje poprawek, tekst wersji ostatecznej
1956-1957, masz., masz. powiel., l., j. franc., pol., k. 188

D. Działalność zawodowa prawnicza

53. Centralny Urząd Planowania
Konferencja w sprawie rozjemstwa gospodarczego z 14. XII. 1946 r., projekty dekretu o państwowym rozjemstwie gospodarczym w kilku wersjach z uwagami A. Ch.
1946, masz., l., k. 41
54. Jw.
Komisja Ankietowa dla Spraw Organizacji i Kosztów Produkcji. Zaproszenia na posiedzenia, projekty struktury organizacji przemysłu włókienniczego, cukrowniczego i skórzanego
1947, masz., masz. powiel., l., k. 82
55. Ministerstwo Przemysłu i Handlu

Wzory projektów dekretów, zarządzeń i statutów dotyczących utworzenia przedsiębiorstw państwowych na podstawie dekretu z 3. I. 1947 r.
1946-1947, masz., l., k. 209

56. Jw.

Korespondencja w sprawie projektów statutów i zarządzeń o utworzeniu przedsiębiorstw państwowych oraz uwagi, notatki, tezy robocze A. Ch. dotyczące opracowania przez niego ramowych statutów dla przedsiębiorstw państwowych tworzonych na podstawie dekretu z 3. I. 1947 r.
1946-1947, rkp., masz., l., k. 58

57. Ministerstwo Przemysłu i Handlu. Komisja Opracowania Nowego Prawa Przemysłowego
Protokół z posiedzenia podkomisji III z 12-13. V. 1948 r., tezy wstępne i projekt prawa przemysłowego, projekty dotyczące samorządu gospodarczego oraz kongregacji i zrzeszeń, statut zrzeszenia prywatnego przemysłu, korespondencja
1948, masz., masz. powiel., druk., l., sz., k. 75 + s. 15

58. Ministerstwo Skarbu

Uwagi A. Ch. dotyczące projektu dekretu o prawie ubezpieczeniowym, list Ministerstwa Skarbu
1947, masz., masz. powiel., l., k. 51

59. Porozumienie między Rządem Polskim a Konsorcjum Przemysłowców Belgijskich w sprawie odszkodowania za straty wynikłe w związku z ustawą o nacjonalizacji z 3. I. 1946 r.

Materiały oraz korespondencja i uwagi A. Ch. dotyczące tekstu porozumienia
1948, rkp., masz., masz. powiel., j. franc., pol, l., k. 314

60. Układ między Rządem Francuskim i Rządem Polskim oraz między Rządem Włoskim i Rządem Polskim w sprawie odszkodowania za straty wynikłe w związku z ustawą o nacjonalizacji z 3. I. 1946 r.

Materiały do porzuczenia
1948-1949, masz., masz. powiel., j. franc., pol., wł., l., k. 53

61. Konferencja PKPG w sprawie projektu ustawy o przedsiębiorstwach państwowych 18. VII. 1949

Porządek obrad, tezy do dyskusji, notatki i uwagi A. Ch. do tez oraz projekt ustawy opracowany przez A. Ch.
1949, rkp., masz., l., k. 44

62. Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego

Zagadnienie pełnomocników handlowych w przedsiębiorstwach państwowych, utworzonych w trybie dekretu z dn. 3. I 1947 r. Korespondencja i notatka służbowa oraz wzór pełnomocnictw opracowane przez A. Ch.
1950, masz., l., k. 8

63. Wojewódzka Komisja Planowania Gospodarczego we Wrocławiu, Naukowa Rada Ekonomiczna przy WRN

Zaproszenie na posiedzenia, projekt regulaminu Rady opracowany przez A.Ch., projekt uchwały o przyznaniu uprawnień WRN, tezy referatów

1957-1958, rkp., masz., l., k. 104

64. Wojewódzka Komisja Planowania Gospodarczego we Wrocławiu – Zespół Organizacji Badań Naukowych
Zaproszenia na posiedzenia, tezy prac ocenianych na posiedzeniach
1957-1958, rkp., masz., l., k. 85
65. Association Internationale des Sciences Juridiques
Statut, komunikaty i korespondencja; referat A. Ch. I Z. Rzepki na konferencję w sprawie nacjonalizacji i stosunków prawnych Wschód-Zachód w Rzymie – luty 1958 r.; materiały na konferencję w sprawie ustawodawstwa w krajach socjalistycznych w Warszawie – 10-16. IX. 1958
1957-1958, rkp., masz., masz. powiel., j. franc., pol., l., k. 94
66. Biblioteka Polska w Paryżu
Opinie prawne opracowane przez A. Ch. na zlecenie MSZ dla sądu francuskiego w związku z procesem o Bibliotekę Polską w Paryżu oraz korespondencja i statuty Akademii Umiejętności i PAU
1958-1959, rkp., masz., l., k. 89
67. Ustawa Samorządu Robotniczego
Projekt z uwagami A. Ch. oraz egz. w wersji poprawionej, korespondencja
1958, rkp., masz., masz. powiel., druk., l., k. 37
68. Główna Komisja Arbitrażowa
Projekty uchwał kolegium arbitrażu w sprawie: *Wynagrodzenie przedsiębiorstwa za usługi w postaci pracy własnych pracowników w drugim przedsiębiorstwie; Stosowanie przepisów o rozliczeniach z tytułu dostaw robót i usług*
1959, masz., masz. powiel., l., k. 17

E. Działalność społeczna

69. Koło Przyjaźni Polsko-Radzieckiej przy Wyższych Uczelniach i Instytutach Naukowych we Wrocławiu
Protokoły z zebrań, korespondencja
1950, rkp., masz., l., k. 46
70. Międzyuczelnia Akademia TPPR 2 XII 1950; Akademia TPPR 32.10.1951 *Organizacja Kursów Wyższych w ZSSR*; z okazji 60 rocznicy urodzin Prezydenta B. Bieruta, 1952 r.; Akademia 1-majowej w WSE, 1959 r.
Przemówienia okolicznościowe
1950-1959, rkp., l., k. 23

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

71. Autożyciorys, ankiety personalne, wniosek o mianowanie profesorem zwyczajnym Uniwersytetu Wrocławskiego w 1946 r., sprawy mieszkaniowe, rachunki
1946-1951, masz. i odb. ksero, l., k. 30
72. Kurs Ekonomistów w Cieplicach (3-17 VIII 1951)
Program, wykaz literatury, notatki z wykładów i konsultacji

1951, masz. powiel., l., k. 94

73. Samokształceniowe szkolenie partyjne

Wykaz literatury, notatki A. Ch. z wykładów
1953, rkp., masz. powiel., l., k. 9

74. Kurso-konferencja ekonomistów w Szczecinie (20 II-20 III 1951)

Streszczenia wykładów profesorów Instytutu Moskiewskiego Brejewa i
Winogradowa, notatki A. Ch.
1951, rkp., masz. powiel., l. i sz., k. 216

IV. KORESPONDENCJA

75. Osoby i instytucje A–W

Korespondencja wychodząca
1946-1959, rkp., masz., l., k. 26, zob. aneks 4

76. Osoby i instytucje B–Z

Korespondencja wpływająca
1947-1959, rkp., masz., l., k. 92, zob. aneks 5

V. ZAŁĄCZNIK

77. Andrzej Kisza, *Nowe aspekty zagadnienia bezpieczeństwa obrotu*

Podstawowe Problemy Prawa Pracy

Opracowania i fragment pracy nieznanego autora na temat spółdzielczości wiejskiej
1950-1956, b.d., masz., masz. powiel., l., k. 26 + ss. 196 + k. 13

ANEKS 1

J. 3. Prawo cywilne, gospodarcze oraz organizacja przedsiębiorstw państwowych

1. *Podstawy Reformy prawa handlowego*. Notatka opracowana dla Ministerstwa Przemysłu i Handlu, 1946
2. *W sprawie organizacji przedsiębiorstw państwowych w Związku Radzieckim*. Referat, 1946
3. *Program prawa gospodarczego*. Konspekt wykładów, ok. 1946
4. Projekt uchwały o przedmiocie nabycia mienia przez zatrudnionych na Ziemiach Odzyskanych, 1947
5. *Struktura prawna przedsiębiorstw państwowych i organizacji nadrzędnych*. Streszczenie referatu, 1947
6. Fragment opracowania o ubezpieczeniach, ok. 1947
7. *Nowe prawo o gospodarce elektrycznej*. Fragment referatu, po 1947
8. *Ustrój finansowy i gospodarczy państwa*. Konspekt pracy, po 1947
9. *Zmiany do zasad prawa przemysłowego wprowadzone przez ustawę z 2 czerwca 1947 r., po 1947*. Fragment opracowania
10. *Nauka Stalina o prawie wartości jako podstawowe założenie ustrojowe gospodarki socjalistycznej*. Referat, 1949
11. Badania nad strukturą prawną przedsiębiorstw państwowych. Tezy do referatu, po 1950
12. *W imię wielkiej sprawy*. Artykuł drukowany w „Gazecie Robotniczej”, 8 IV 1951 w związku z Apelem Światowej Rady Pokoju, 1955

13. *Organizacja własnej pracy studenta prawnika*. Referat wygłoszony na Krajowej Sesji Dydaktycznej Prawników w dn. 21 kwietnia 1953 r. (brak zakończenia), 1953
14. *Zobowiązania*. Konspekt podręcznika, 1953
15. *Zarządzanie państwową własnością socjalistyczną jako wykonywanie władztwa państwowego i uprawnień właściciela*. Konspekt oraz sprawozdanie z prac nad rozprawą i opinia o konspekcie, 1955
16. *Organizacja prawna przedsiębiorstw państwowych*. Plan pracy, po 1956
17. *Udział załogi w zarządzaniu przedsiębiorstwem państwowym a stosunki własnościowe*. Tezy do referatu, po 1957
18. *Projekt kodeksu cywilnego PRL*. Koreferat opracowany dla Ministerstwa Sprawiedliwości, 1958
19. Opracowanie bez zakończenia na temat sytuacji społeczno-gospodarczej i prawnej przedsiębiorstw uspołecznionych, 1959
20. *Zwłoka wierzyciela i jej skutki w polskim prawie cywilnym*. Plan pracy, b.d.
21. Fragment opracowania na temat: *Znaczenie umowy jako narzędzia obrotu gospodarczego w ustroju socjalistycznym*, b.d.

ANEKS 2

J. 47. Uniwersytet Wrocławski – Wydział Prawa

- Bukartyk Janusz, *Nastiturces w prawie cywilnym*
 Cichowicz Zofia, *O niesłusznym wzbogaceniu*
 Czerwiński W., *Przysposobienie w świetle przepisów kodeksu rodzinnego*
 Dąbrowski Stanisław, *Posiadanie i jego ochrona*
 Dudkiewicz Zbigniew, *Zagadnienie odpowiedzialności Związków Zawodowych za działanie Rady Zakładowej*
 Fabiański Stefan, *Podmioty zarządzania mieniem ogólnonarodowym*
 Fijałkowski Henryk, *Zawarcie umowy dostawy na tle Zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dnia 15.10.1956 r.*
 Gulcz Marian, *Czy w rozumieniu art. 79 zdanie drugie K.P.C. Kościół Rzymskokatolicki jest „organizacją społeczną”?*
 Kaliciński Eugeniusz, *Konsekwencje czynów niedozwolonych*
 Kaźmierczyk Stanisław, *System decentralizacji a Rady Robotnicze*
 Kossowska Ewa, *Czynności prawne*
 Kotlarek Józef, *Osoby prawne*
 Kowalczyk Ireneusz, *Skutki i ochrona posiadania*
 Kowalski Władysław, *Art. 29 K.r. Omówienie orzeczenia SN z dnia 9 IV 1953 r. sygn. II.C.2911/52*
 Kram Ewa, *Nabycie własności od nieuprawnionego*
 Kurczewska Elżbieta, *Stosunek przepisów O.W.D. do przepisów K.Z. w świetle artykułu J. Kopińskiego, „Socjalistyczne prawo cywilne w praktyce arbitrażu”, artykułu J. Mayzla „Założenia i cel nowych warunków dostawy” i artykułu A. Hermelina „Na marginesie ogólnych warunków dostawy”*
 Łoziński Krzysztof, *Odpowiedzialność państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych*
 Malarz Zdzisława, *Spółeczny charakter spółdzielczości*
 Cichocka Krystyna, *Dekret z dnia 18 I 1956 r. a prawo spółdzielcze w odniesieniu do natychmiastowego pozbawienia prawa zatrudnienia z winy pracownika*
 Molzewska Albina, *Zbigniew Radwański – Odpowiedzialność i prawo zastawu utrzymujących hotele, zajazdy i podobne zakłady*

Nietorak Stanisław, *Osobowość prawna jednostek budżetowych wg prof. Woltera*
 Nowak Gerard, *Rozwiązanie umowy ze skutkiem natychmiastowym*
 Olkusz Witold, *Orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 18. 11. 1955 oraz glosy do powyższego orzeczenia opracowane przez M. Piekarskiego*
 Piecinkonis Iwona, *Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18.08.1956 (2 CR 8/56)*
 Przychodni Jan, *Hipoteka a zastaw*
 Radomski Feliks, *Koncepcja prawa gospodarczego (Na podstawie artykułów E. Isersona i A. Woltera z PUG)*
 Romanowski Mieczysław, *Pojęcie aktualnego wzbogacenia*
 Sobolewicz Barbara, *Osoby fizyczne i ich zdolności do czynności prawnych*
 Sujecka Helena, *Umowy dostawy*
 Sułkowska Maria, *Osobowość prawna jednostek budżetowych*
 Szarras Maria, *Przedstawicielstwo na podstawie pełnomocnictwa*
 Szczepaniak Zbigniew, *Nabywanie własności rzeczy ruchomej od nieuprawnionego*
 Szubert Kazimierz, *Rozwód i poszczególne przesłanki rozwodowe na tle kodeksu rodzinnego*
 Świerczyński Włodzimierz, *Zdolność prawna osób fizycznych a zdolność do czynności prawnych*
 Walczewski Lech, *Osobowość prawna jednostek budżetowych*
 Warzecha Ewa, *O niektórych zagadnieniach radzieckiej nauki prawa (na podstawie artykułu A. Piontkowskiego, „Trybuna Ludu” z dnia 5 III 1957)*
 Wilga Roman, *Osoby prawne*
 Wojtyczko W., *Momenty cywilistyczne w prawie lokalowym*
 Wunschik Leonard, *Klasyfikacja zdarzeń prawnych*
 Wycisk Edward, *Przysposobienie wg kodeksu rodzinnego*
 Zembrzuski Eugeniusz, *O odpowiedzialności państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych*
 Żaba Anna, *Nabywanie własności rzeczy ruchomych od osób nieuprawnionych do władania rzeczą*

ANEKS 3

- J. 48. Oceny prac i opinie o działalności naukowej
 Fiema Józef – opinia w związku z nominacją na profesora nadzwyczajnego, 1953
 Kisza Andrzej – ocena pracy doktorskiej *Culpa in contrahendo*, 1950
 Miszułowicz B. – ocena artykułu dyskusyjnego z „Biuletynu NOT” nr 1, *Wpływ Rad Robotniczych na kształtowanie struktury gospodarczej kraju*, 1956
 Stadnicki Franciszek – ocena pracy habilitacyjnej *Działanie zwyczaju handlowego w zakresie zobowiązań z umowy*, 1950
 Szer Seweryn – opinia w związku z nominacją na profesora zwyczajnego, 1958
 Szymański Zdzisław – opinia w związku z nominacją na profesora nadzwyczajnego, 1958
 Warkańko Witold – ocena pracy *Siła wyższa w prawie wekslowanym i czekowym*, 1950

ANEKS 4

- J. 75. Osoby i instytucje A-W
Akademia Medyczna we Wrocławiu	1958, l. 1
Biblioteka Ministerstwa Przemysłu i Handlu	1946, l. 1
Ministerstwo Finansów	1957, l. 1
Ministerstwo Sprawiedliwości (Notatka A. Ch. do projektu kodeksu cywilnego)	1950-1951, l. 2 + zał. 1

Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki	1950, l. 1
Ministerstwo Żeglugi i Gospodarki Wodnej	1959, l. 1
Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego	
Biuro Regionalne we Wrocławiu	po 1948, l. 1
Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych	1948, l. 1
Redakcja „Przeglądu Ustawodawstwa Gospodarczego”	1959, l. 1
Redakcja „Przeglądu Wynalazczości”	1958, l. 1
Rzepka Zbigniew	1948, l. 1
Wiszniewski Jerzy	1950, l. 1
Wydawnictwo Prawnicze	1952-1953, l. 3
+ zał. 1. (plan pracy)	
List do nierozpoznanego adresata	1958, l. 1

ANEKS 5

J. 76. Osoby i instytucje B-Z

Buczkowski Stefan	1950, l. 1
Centralna Komisja Kwalifikacyjna	1953, l. 1
Centralny Zarząd Księgarstwa	1956, l. 1
+ zał. 1 (pismo <i>Manka towarowe w księgarniach</i>)	
Dykowski Tomasz	1955, l. 1
Ehrlich Stanisław	1957, l. 1
+ zał. 1 (notatka A. Ch. o załatwieniu sprawy)	
Główna Komisja do Spraw Upaństwowienia Przedsiębiorstw	1949, l. 1
Grzybowski Konstanty	1958, l. 1
+ zał. 1 (Uwagi do planu prac badawczych Komitetu Nauk Prawnych PAN)	
Gwiazdomorski Jan	1949, l. 1
+ zał. 1 (referat)	
Kancelaria Sejmu	1952, l. 1
Komisja Kodyfikacyjna przy Ministrze Sprawiedliwości	1956-1959, l. 6
+ tel. 1	
Kopelow Kazimierz	1957-1959, l. 2
Ministerstwo Finansów	1957, l. 1
Ministerstwo Sprawiedliwości	1953, l. 3
Ministerstwo Ziem Odzyskanych	1956, l. 1
Ministerstwo Żeglugi i Gospodarki Wodnej	1958, l. 1
Polska Akademia Nauk	1957-1959, l. 2
Polskie Towarzystwo Ekonomiczne	1951, l. 1
Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu	1959, l. 1
+ zał. 1 (uwagi dot. kodeksu postępowania administracyjnego)	
Rada Adwokacka	1957, l. 1
Redakcja „Państwa i Prawa”	1950-1958, l. 4
Redakcja „Przeglądu Cywilistycznego”	1957, l. 3
Redakcja „Przeglądu Ustawodawstwa Gospodarczego”	1956-1959, l. 2
Redakcja „Przeglądu Wynalazczości”	..1957-1958, l. 2
„Ruch” – Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw	1951, l. 1
Sąd Wojewódzki w Koszalinie	1958, l. 1
Stowarzyszenie Techników Przemysłu Spożywczego	1947, l. 1
Szpunar Adam	1953, l. 1
Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa	1959, l. 3

we Wrocławiu	
Uniwersytet Warszawski	1953-1958, l. 3
Warkało Witold	1955-1958, l. 2
Wasilkowski Jan	1958, l. 1
Wydawnictwo Prawnicze	1952-1954, l. 7
+ tel. 1 + zał. 1 (umowa)	
Zjednoczenie Przemysłu Roszarniczego	1949, l. 1
Zrzeszenie Prawników Polskich	1957-1959, l. 5
+ zał. 3 (plany pracy okręgu wrocławskiego)	
Związek Prawników Polskich	1950, l. 1
List od nierozpoznanego nadawcy	1957, l. 1